

Akadeemia välisliige Els Oksaar
1.10.1926–9.12.2015

Els Oksaar sündis 1. oktoobril 1926. aastal Pärnus. Ta lõpetas Pärnu II Tütarlaste Gümnaasiumi, õppis Stockholmi Ülikoolis germanistikat, anglistikat ja slavistikat ning Bonni Ülikoolis üldist keeleteadust, foneetikat ja kommunikatsiooniteadust. 1950. aastal lõpetas ta Stockholmi Ülikooli, kus omandas 1953. aastal filosoofia litsentsiaadi kraadi germanistikas ning habiliterus 1958. aastal saksa keele semantika alal. Aastatel 1958–1967 töötas Els Oksaar Stockholmi Ülikoolis saksa keele ja kirjanduse dotsendi ja erakorralise professorina, olles samal ajal keele sotsioloogia ja poliitilise keeleteaduse osakonna juhtaja. 1965–1966 oli ta ühtlasi Hamburgi Ülikooli külalisprofessor, alates 1967. aastast üldise ja võrdleva keeleteaduse professor ning Saksamaa esimese keelekontaktide ja mitmekeelsuse uurimiskeskuse juhataja. Els Oksaar töötas külalisprofessorina Canberra ja Tromsø ülikoolides, külalisteadurina Berliini Ülikoolis ning pidas loenguid paljudes USA, Kanada, Austraalia, Jaapani, Korea, Singapuris, Hongkongi, Mehhiko ja enamiku Euroopa riikide ülikoolides. Rahvusvaheliselt tuntud keeleteadlase järeldused põhinevad pikaajalistel uurimistöödel. Nii uuriti 12 aastat kestnud ja 1980. aastal lõpule jõudnud kakskeelsuse projekti käigus eestlasi Rootsis, Austraalias, Kanadas ja USAs ning sakslasi Rootsis ja Austraalias. Ta uuris nii keeleteaduse teoreetilisi kui ka praktilisi aspekte, enim tähelepanu pälvisid eesti keel ning saksa ja rootsi keele grammatika. Professor Oksaar oli mitme keeleteaduse haru teerajaja: semantika, sotsiolingvistika, psühholingvistika, pedolinguistik, keelekontaktid, mitmekeelsus ja interkultuurne kommunikatsioon. Tema sulest on ilmunud üle 350 publikatsiooni, sh 15 raamatut ja monograafia. Ta oli ka mitme saksa ja rahvusvahelise teadusajakirja toimetuskolleegiumite liige.

1988–1994 oli professor Oksaar Saksamaa valitsuse nõuandja teaduse ja kõrghariduse küsimustes. Ta oli mitme rahvusvahelise teadusorganisatsiooni juhatuse liige. Tihedam koostöö Eesti teadlaste ja õppejõududega kujunes prof Oksaarel 1980. aastate lõpul, kui ta pidas loenguid Tartu Ülikoolis. Tema algatusel asutati ülikooli juurde kultuuridevaheline kommunikatsioonikeskus.

1998. aastal valiti Els Oksaar Eesti Teaduste Akadeemia välisliikmeks. Ta oli Helsingi, Linköpingi ja Tartu ülikoolide audoktor, Soome ja Norra teaduste akadeemiate ning Rootsi Kuningliku Humanitaarteaduste Ühingu (Lund) välisliige, mitme Rootsi ja Saksa teadusauhinna ning suurima rahvusvahelise germanistika preemia – Konrad-Duden-Preis – laureaat. 2001. aastal autasustati Els Okssaart Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Els Oksaar suri 9. detsembril 2015. aastal Hamburgis.